

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ:	365
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων:	63
Ημερομ. Κατάθεσης:	13/10/2026

Αθήνα, 13 Οκτωβρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Θέμα: Ανάγκη ολοκληρωμένου Εθνικού Σχεδίου για τη διάσωση και αξιοποίηση των αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων – Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα των ενισχύσεων για τις απειλούμενες φυλές

Οι αυτόχθονες ελληνικές φυλές αγροτικών ζώων αποτελούν αναντικατάστατο τμήμα της αγροτικής βιοποικιλότητας της χώρας και πολύτιμο γενετικό, παραγωγικό και πολιτιστικό κεφάλαιο. Έχουν διαμορφωθεί μέσα από μακρόχρονη προσαρμογή στις ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές συνθήκες της ελληνικής υπαίθρου, στα τοπικά παραγωγικά συστήματα και στις παραδοσιακές μορφές κτηνοτροφίας.

Η αξία τους δεν περιορίζεται στη διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς. Οι τοπικές φυλές διαθέτουν χαρακτηριστικά προσαρμογής σε δύσκολα περιβάλλοντα, δυνατότητα αξιοποίησης φτωχών βοσκοτόπων και σημαντική γενετική ποικιλότητα, στοιχεία ιδιαίτερα σημαντικά για τη βιωσιμότητα και την προσαρμογή της ελληνικής κτηνοτροφίας στην κλιματική αλλαγή. Πρόσφατη έρευνα για τις ελληνικές αίγες καταγράφει υψηλή γενετική ποικιλότητα και αναδεικνύει τις δυνατότητες αξιοποίησης της γονιδιωματικής πληροφορίας για στοχευμένα προγράμματα αναπαραγωγής, διατήρησης και ιχνηλασιμότητας φυλής και προϊόντος.

Ήδη, από προηγούμενες επίσημες καταγραφές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είχε αναγνωριστεί η στρατηγική σημασία των ζωικών γενετικών πόρων για την πρωτογενή παραγωγή καθώς και η ανάγκη συνεργασίας των υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ, της ερευνητικής και πανεπιστημιακής κοινότητας και των κτηνοτροφικών φορέων για την προστασία και αξιοποίησή τους.

Τα νεότερα επιστημονικά δεδομένα καθιστούν ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη μιας ολοκληρωμένης εθνικής πολιτικής. Μελέτη του 2026 για τις ελληνικές φυλές και πληθυσμούς προβάτων καταγράφει σε μέρος αυτών δημογραφική συρρίκνωση και γενετική διάβρωση, ενώ σε συγκεκριμένες φυλές διαπιστώνονται χαμηλή γενετική ποικιλότητα, αυξημένη αιμομιξία και μικρά ενεργά πληθυσμιακά μεγέθη. Παράλληλα, αρκετές φυλές διατηρούν σημαντική

προσαρμοστική γενετική ποικιλότητα που μπορεί να αποδειχθεί κρίσιμη για το μέλλον της ελληνικής κτηνοτροφίας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι η ίδια επιστημονική έρευνα εξέτασε όχι μόνο επίσημα αναγνωρισμένες φυλές αλλά και πληθυσμούς που τεκμηριώνονται επιστημονικά χωρίς να έχουν ακόμη αντίστοιχο θεσμικό καθεστώς. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει την ανάγκη επικαιροποιημένης εθνικής απογραφής και αξιολόγησης του συνόλου του εγχώριου ζωικού γενετικού αποθέματος.

Ανάλογα προβλήματα έχουν καταγραφεί στα αυτόχθονα βοοειδή, όπου επιστημονική έρευνα διαπιστώνει σοβαρή μείωση ορισμένων πληθυσμών και απώλεια γενετικής ποικιλότητας, ιδιαίτερα σε μικρούς, νησιωτικούς και απομονωμένους πληθυσμούς. Στις αυτόχθονες ελληνικές φυλές ίππων έχουν επίσης επισημανθεί ελλείψεις στην πλήρη γενετική και γενεαλογική τεκμηρίωση, στα πρότυπα φυλής και στα αναλυτικά γενεαλογικά βιβλία, ενώ η επιστημονική έρευνα υπογραμμίζει την ανάγκη στοχευμένων μέτρων διατήρησης.

Ταυτόχρονα, η προστασία των αυτόχθονων φυλών συνδέεται άμεσα με την παραγωγική ταυτότητα της χώρας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Φέτα ΠΟΠ, της οποίας η παραγωγή συνδέεται άμεσα με γάλα προβάτων και αιγών προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες συνθήκες των περιοχών παραγωγής, με τη βόσκηση και με την ελληνική χλωρίδα.

Σήμερα εφαρμόζεται, στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027, η Παρέμβαση Π3-70-1.5 «Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων», ενώ το 2026 ενεργοποιήθηκε και η Παρέμβαση Π3-73-3.5 «Προστασία, διατήρηση και βελτίωση των γενετικών πόρων στην κτηνοτροφία».

Η ύπαρξη, όμως, χρηματοδοτικών εργαλείων δεν αρκεί από μόνη της για να διασφαλίσει τη διάσωση των απειλούμενων πληθυσμών. Απαιτείται να αξιολογείται εάν οι διαθέσιμοι πόροι κατευθύνονται πράγματι εκεί όπου ο γενετικός και πληθυσμιακός κίνδυνος είναι μεγαλύτερος και εάν οι ενισχύσεις επιτυγχάνουν μετρήσιμη αύξηση ή τουλάχιστον σταθεροποίηση των καθαρών πληθυσμών.

Για τον λόγο αυτό πρέπει να εξεταστεί αν το ύψος και η κατανομή της στήριξης λαμβάνουν επαρκώς υπόψη το πραγματικό πληθυσμιακό μέγεθος και τον βαθμό κινδύνου κάθε φυλής, καθώς και εάν απαιτείται διαφοροποίηση της ενίσχυσης ή άλλοι μηχανισμοί ώστε οι διαθέσιμοι πόροι να έχουν μεγαλύτερο αποτέλεσμα στις πλέον απειλούμενες φυλές.

Εξίσου κρίσιμο είναι το ζήτημα της αξιοπιστίας των γενεαλογικών βιβλίων. Η διατήρηση μιας φυλής δεν μπορεί να εξαντλείται στην αύξηση του αριθμού των ζώων που χαρακτηρίζονται διοικητικά ως μέλη της, αλλά προϋποθέτει σαφή πρότυπα φυλής, τεκμηριωμένη γενεαλογία, έλεγχο συγγένειας και, όπου απαιτείται, γενετική ή γονιδιωματική ταυτοποίηση.

Ιδιαίτερη διάσταση έχει ακόμη η προστασία των ολιγάριθμων πληθυσμών έναντι επιζωοτιών και άλλων καταστροφικών γεγονότων. Η συγκέντρωση μιας εξαιρετικά σπάνιας φυλής σε ελάχιστες εκτροφές ή σε μία περιορισμένη γεωγραφική ζώνη μπορεί να καταστήσει ολόκληρο τον πληθυσμό εξαιρετικά ευάλωτο σε ένα σοβαρό υγειονομικό συμβάν. Για τον λόγο αυτό απαιτείται να εξεταστεί η δημιουργία γεωγραφικά διασπαρμένων πυρήνων διατήρησης, σε συνδυασμό με συστηματική κτηνιατρική παρακολούθηση και οργανωμένη διατήρηση γενετικού υλικού.

Παράλληλα, η μακροχρόνια προστασία των αυτόχθονων φυλών δεν μπορεί να στηριχθεί μόνο στις ενισχύσεις. Χρειάζεται οργανωμένη παραγωγική αξιοποίηση, πιστοποίηση και ιχνηλασιμότητα προϊόντων, ώστε η διατήρηση μιας τοπικής φυλής να δημιουργεί πραγματική προστιθέμενη αξία και βιώσιμο εισόδημα για τον κτηνοτρόφο.

Επειδή η εξαφάνιση μιας αυτόχθονης φυλής ή ενός διακριτού γενετικού πληθυσμού αποτελεί μη αναστρέψιμη απώλεια γενετικού κεφαλαίου,

Επειδή η σύγχρονη επιστημονική έρευνα καταγράφει πληθυσμούς με δημογραφική συρρίκνωση, αυξημένη αιμομιξία και γενετική διάβρωση,

Επειδή απαιτείται να αποδεικνύεται ότι οι δημόσιοι πόροι για τη διατήρηση απειλούμενων φυλών κατευθύνονται σύμφωνα με τον πραγματικό βαθμό κινδύνου και παράγουν μετρήσιμο αποτέλεσμα,

Επειδή η προστασία των αυτόχθονων φυλών συνδέεται με την ανθεκτικότητα της ελληνικής κτηνοτροφίας, την εκτατική παραγωγή, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την ταυτότητα ελληνικών προϊόντων ποιότητας,

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Υπάρχει σήμερα επικαιροποιημένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους ζωικούς γενετικούς πόρους και ειδικότερα για τη διάσωση, γενετική προστασία και βιώσιμη αξιοποίηση των αυτόχθονων φυλών; Εάν ναι, ποιοι είναι οι συγκεκριμένοι στόχοι, οι δείκτες παρακολούθησης, το χρονοδιάγραμμα και οι διαθέσιμοι πόροι; Εάν όχι, τότε προτίθεται το Υπουργείο να το εκπονήσει και να το θέσει σε εφαρμογή;
2. Ποια είναι σήμερα η επίσημη πληθυσμιακή και γενετική κατάσταση κάθε αναγνωρισμένης αυτόχθονης φυλής και κάθε άλλου εγχώριου πληθυσμού που βρίσκεται υπό επιστημονική διερεύνηση; Ποιες φυλές ή πληθυσμοί βρίσκονται σήμερα σε κρίσιμο ή υψηλό κίνδυνο και ποια είναι ειδικότερα η σημερινή κατάσταση του προβάτου Άργους και των λοιπών ιδιαίτερα ολιγάριθμων πληθυσμών;
3. Με ποια αντικειμενικά κριτήρια καθορίζονται οι φυλές που εντάσσονται στην Παρέμβαση Π3-70-1.5 και το ύψος της ενίσχυσης ανά ζώο; Λαμβάνονται υπόψη το συνολικό και το ενεργό πληθυσμιακό μέγεθος, η τάση αύξησης ή μείωσης, ο βαθμός αιμομιξίας και γενετικής διάβρωσης και η πραγματική κατηγορία κινδύνου; Έχει αξιολογηθεί η δυνατότητα διαφοροποίησης της στήριξης ώστε να ενισχύονται περισσότερο οι φυλές που βρίσκονται σε μεγαλύτερο κίνδυνο;
4. Έχει αξιολογήσει το Υπουργείο τον βαθμό συγκέντρωσης των ενισχύσεων της Π3-70-1.5 ανά φυλή και ανά μέγεθος εκμετάλλευσης; Εξετάζει τη θέσπιση κλιμακωτής ενίσχυσης ή ανώτατων ορίων επιδοτούμενων ζώων, εφόσον από τα στοιχεία προκύπτει ότι αυτό θα επέτρεπε αποτελεσματικότερη κατεύθυνση των διαθέσιμων πόρων προς τους πλέον απειλούμενους πληθυσμούς;
5. Ποια είναι τα επίσημα πρότυπα κάθε προστατευόμενης φυλής και ποια διαδικασία ακολουθείται για την εγγραφή νέων ζώων στα γενεαλογικά βιβλία; Πραγματοποιούνται

έλεγχοι πατρότητας, γενετική ή γονιδιωματική ταυτοποίηση και έλεγχοι για αποφυγή αιμομιξίας και ανεξέλεγκτης διασταύρωσης; Προτίθεται το Υπουργείο να θεσπίσει ενιαία, επιστημονικά τεκμηριωμένα πρωτόκολλα για όλες τις απειλούμενες αυτόχθονες φυλές;

6. Με ποια διαδικασία αξιολογούνται οι μη αναγνωρισμένοι αυτόχθονες πληθυσμοί που τεκμηριώνονται από την επιστημονική έρευνα; Υπάρχει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για τη γενετική τους μελέτη, την αναγνώρισή τους, όπου πληρούνται τα επιστημονικά κριτήρια, και την άμεση λήψη μέτρων διατήρησης όταν ο μικρός πληθυσμός τους δεν επιτρέπει πολυετείς καθυστερήσεις;
7. Υπάρχει ειδικό σχέδιο προστασίας των σπάνιων φυλών από επιζωοτίες και άλλα καταστροφικά γεγονότα; Προτίθεται το Υπουργείο να δημιουργήσει γεωγραφικά διασπαρμένους πυρήνες διατήρησης για τις φυλές πολύ υψηλού κινδύνου και να επανεξετάσει, όπου απαιτείται, γεωγραφικούς περιορισμούς ενίσχυσης που ενδέχεται να εμποδίζουν τη δημιουργία τέτοιων πυρήνων; Πώς εξασφαλίζεται η ειδική και συστηματική κτηνιατρική υποστήριξη των αντίστοιχων εκτροφών;
8. Προτίθεται το Υπουργείο να οργανώσει πλήρως λειτουργική Εθνική Τράπεζα Ζωικού Γενετικού Υλικού, με συστηματική συλλογή, καταγραφή και ασφαλή διατήρηση σπέρματος, εμβρύων, ιστών και DNA, δίνοντας προτεραιότητα στις φυλές που βρίσκονται σε κρίσιμο κίνδυνο;
9. Ποιο είναι το σχέδιο για την παραγωγική και οικονομική αξιοποίηση των αυτόχθονων φυλών; Προτίθεται το Υπουργείο να αναπτύξει συστήματα πιστοποίησης και ιχνηλασιμότητας που να συνδέουν τεκμηριωμένα τη φυλή με τα προϊόντα της, με προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ και άλλες πιστοποιήσεις ποιότητας, ώστε η διατήρησή τους να δημιουργεί πραγματική προστιθέμενη αξία και οικονομικό κίνητρο για τους εκτροφείς και να μην εξαρτάται αποκλειστικά από καθεστώτα ενίσχυσης;

Επίσης ζητείται να κατατεθούν τα παρακάτω έγγραφα:

1. Επικαιροποιημένος πίνακας για όλες τις αναγνωρισμένες αυτόχθονες φυλές και τους υπό αξιολόγηση εγχώριους πληθυσμούς, με τον αριθμό των καταγεγραμμένων ζώων, των θηλυκών και αρσενικών αναπαραγωγής, των εκμεταλλεύσεων, τη γεωγραφική κατανομή και την επίσημη κατηγορία κινδύνου, καθώς και την εξέλιξη των αντίστοιχων πληθυσμών κατά την τελευταία δεκαετία.
2. Αναλυτικά στοιχεία εφαρμογής της Π3-70-1.5 ανά φυλή, με τον αριθμό των ενταγμένων εκμεταλλεύσεων και ζώων και τη συνολική εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη, καθώς και κατανομή των ενταγμένων εκμεταλλεύσεων ανά κατηγορία μεγέθους, χωρίς στοιχεία προσωπικού χαρακτήρα.
3. Τα κριτήρια και τα επιστημονικά δεδομένα βάσει των οποίων καθορίστηκαν οι επιλέξιμες φυλές, οι γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής και τα μοναδιαία ποσά ενίσχυσης της Π3-70-1.5.

4. Τα ισχύοντα πρότυπα φυλής, οι κανονισμοί και τα πρωτόκολλα τήρησης των γενεαλογικών βιβλίων, καθώς και στοιχεία για τον αριθμό των νέων ζώων που εγγράφηκαν ανά φυλή κατά την τελευταία πενταετία και το είδος των γενετικών ή άλλων ελέγχων που προηγήθηκαν.
5. Ο υφιστάμενος κατάλογος του γενετικού υλικού που διατηρείται σε δημόσιες ή εποπτευόμενες από το ΥΠΑΑΤ δομές, ανά είδος και φυλή, καθώς και ο σχεδιασμός για την οργανωμένη λειτουργία Εθνικής Τράπεζας Ζωικού Γενετικού Υλικού.

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Δούρου Ειρήνη

Γιαννούλης Χρήστος

Καριπίδης Γιάννης

Παπαηλιού Γιώργος

Παππάς Νίκος

Πολάκης Παύλος